

FRANÇOIS-RENÉ
DE CHATEAUBRIAND

René

René

François-René de
Chateaubriand

René

Suomentanut
ja selityksin varustanut
Antti Nylén

FAROS

Teos sisältää kaksi Garnier Etienne-Barthélémy'n (1759–1849) *René*-kuvien pohjalta tehtyä gravyyria, jotka ovat peräisin teoksen ensimmäisestä kuvitetusta editiosta vuodelta 1805 (kuvat Photo RMN – ©Gérard Blot)

© Antti Nylén & Faros-kustannus Oy

Toinen painos, 2018
ISBN 978-952-5710-58-8 (painettu kirja)
ISBN 978-952-5710-74-8 (e-kirja)

Faros-kustannus Oy
www.faroskustannus.fi

Sisällys

Suomentajan esipuhe	7
François-René de Chateaubriand: <i>René</i>	19
Selityksiä	80

René

ja vuosisadan suloinen sairaus

”Mitä pidemmälle kansakunnat etenevät sivistyksen tiellä, sitä yleisemmäksi tunteiden häilyvyys tulee. Silloin nimittäin tapahtuu jotakin hyvin surullista: silmiemme edessä oleva esikuvien paljous sekä ihmistä ja hänen sisintään käsittelevien kirjojen runsaus tekevät ihmisistä neuvokkaita ilman kokemuksen koulua. Pääsemme eroon harhaku-
vistamme nauttimatta niistä koskaan; halut jäävät, vaikka illuusiot haihtuvat. Mielikuvitus on vilkas, runsas ja ihmeellinen, mutta elämä köyhää, hedel-

mätöntä, hohdotonta. Tällainen ihminen elää autiossa maailmassa sydän pakahduttavan täytenä. Vaikka hän ei ole kokenut mitään, hän on jo pettynyt kaikkeen.”

Kirjailija ja poliitikko François-René de Chateaubriand (1768–1848) julkaisi nuo virkkeet intohimoisessa apologiassaan *Le Génie du christianisme* (”Kristinuskon henki”) vuonna 1802, juuri kun kirkollista elämää oltiin palauttamassa Ranskaan vallankumousvuosien jälkeen.

Teoksessa oli myös kaksi lyhyttä fiktiivistä lukua, *Atala* ja *René*, joista tuli ranskalaisen romantiikan perustekstejä, vaikka niiden piti vain havainnollistaa eräitä filosofisia aiheita.

Atalassa (Faros-kustannus 2003) intiaani-vanhus Chactas kertoo eurooppalaiselle nuorukaiselle Renélle nuoruutensa seikkailusta kristityn Atala-nimisen intiaaninaisen kanssa. Kertomuksen sentimentaalinen huipentuma on Atalan haudaus: ”Kuinka paljon olinkaan toivonut saavani sijata hänelle toisenlaisen vuoteen!” *Atalassa* ylistetään kristillisen kuoleman kauneutta.

René sen sijaan kuvaa ”tunteiden häilyvyyden” (*le vague des passions*) syntiä: yksinolo ja haavei-

lu ovat pahasta, jos niiden avulla ei pyritä lähemmäs Jumalaa.

”Tekijä käy kirjassaan myös erästä tämän ajan nuorten erhettä vastaan, erhettä, joka johtaa suoraan itsemurhaan”, Chateaubriand selitti kirjoituksessaan *La Défense du Génie du christianisme* (”Kristinuskon hengen puolustus”, 1803), joka liitettiin teoksen uusiin painoksiin ja jota hän myös lainasi *Atalan* ja *Renén* yhteisniteen esipuheessa (1805). ”Ensimmäisenä J.-J. Rousseau esiteli meille nämä tuhoisat ja paheelliset haavemaailmat. Eristäytyessään muista ihmisistä ja antautuessaan kuvitelmilleen Rousseau onnistui uskottelemaan lukemattomille nuorille, että on hienoa heittäytyä elämän häilyvyyteen. Seuraavaksi antoi Werther-romaani näiden myrkyllisten siementen itää. ’Kristinuskon hengen’ tekijä, joka katsoi välttämättömäksi sijoittaa apologiansa kehyksiin myös joitakin mielikuvitukseen vetoavia jaksoja, puolestaan halusi paljastaa tämän uuden paheen lajin ja kuvata niitä surullisia seurauksia, joita ylettömällä yksinäisyyteen kiintymisellä on. Entisaikaan luostareissa oli turvapaikkoja näille syvämietteisille sieluille, joita luonto ankarasti kutsuu mietiskele-

mään. Jumalan läheltä he saivat sisältöä sisäiseen tyhjiyhteensä ja usein myös tilaisuuden harjoittaa harvinaislaatuista, jaloja hyveitä. Mutta luostareiden hävittäminen ja epäuskon yleistyminen ovat väistämättä johtamassa siihen, että joukossamme alkaa olla yhä enemmän (Englannissa niin on jo tapahtunut) näitä yksineläjiä, yhtä tunteellisia kuin filosofisiakin, jotka eivät kykene kieltäytymään tämän ajan paheista eivätkä myöskään tuntemaan omaa aikaansa läheiseksi; jotka erehtyvät pitämään ihmisten vihaamista korkeana henkisyysnä ja torjuvat kaikki Jumalan ja ihmisten asettamat velvollisuudet, vetäytyvät jonnekin ravitsemaan itseään toinen toistaan joutavammilla houreilla ja vajoavat yhä syvemmälle pöyhkeään ihmisvihaan, joka saattaa heidät joko hulluuteen tai kuolemaan.”

Chateaubriandin viesti on siis sama, jota modernilla ajalla on sukupolvi sukupolvelta toisteltu; nuoriso on ollut levotonta, tyytymätöntä ja onnetonta nyt jo ainakin kahden vuosisadan ajan. Mutta Chateaubriand sentään esitti nuhtelunsa ensimmäisenä, eikä silloin alle 40-vuotiaan varakreivin vilpittömyyttä tarvitse epäillä. Hän suhtau-

François-René de
Chateaubriandin (1768-1848)
René oli aikansa kulttiteos, elämän-
väsymyksen ja tunteiden häilyvyyden kuvaus.
Se toi kirjailijalle maineen modernin melan-
kolian isänä.

René on Chateaubriandin esikoisromaanin *Atala* (Faros-
kustannus 2003) rinnakkaisteos.

FAROS

ISBN 978-952-5710-58-8

9 789525 710588

WWW.FAROSKUSTANNUS.FI

KANNEN MAALAUUS:
HIPPOLYTE SEBRON (1801-1879): RUINES GOTHQUES
MUSÉE BOSSUET, MEAUX
(C) PHOTO RMN – ©MICHÈLE BELLOT
KANSI: MARI SIIPOLA